

Inhoud

Toespraak dhr. B.J. Diazoni, Voorzitter Stichting Herdenking Gevallen en Slachtoffers in Nederlands-Indië	1
Toespraak dhr. mr. J.H.C. van Zanen, Burgemeester Gemeente Amstelveen	3
Toespraak dhr. W. van Lith, Voorzitter Bond van Wapenbroeders, Afdeling Amstelland.	4
Declamatie Jerney Zwart, studente media en cultuur	5

Toespraak dhr. B.J. Diazoni, Voorzitter Stichting Herdenking Gevallen en Slachtoffers in Nederlands-Indië

Goedenavond Dames en Heren, Jongens en Meisjes.

Namens de Stichting Herdenking Gevallen en Slachtoffers in Nederlands Indië heet ik u allen hartelijk welkom. Het doet ons genoegen u hier in zo'n grote getale te mogen begroeten.

Wij zijn zeer vereerd met de aanwezigheid van Burgemeester van Zanen van de Gemeente Amstelveen, de Commissaris van de Koningin de heer Borghouts van de provincie Noord Holland, Burgemeester Nawijn van Ouder-Amstel, de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht Luit. Generaal van Baal, Lt. Generaal Ted Meines bd, mw adj. Sabajo van het Militair Commando West, majoor Vaalberg van de Nationale Reserve, Kolonel der Mariniers Knoppies bd, voorzitter van het Veteranen Platform, alle leden van het Fanfarekorps Koninklijke Landmacht "Bereden Wapens", de heer van Lith van de Bond van Wapenbroeders, onze ere-voorzitter de heer van den Heuvel, onder wiens wethouderschap en dank zij zijn persoonlijke inzet dit prachtige monument tot stand is gekomen en mevrouw Eliza Thomson, oud voorzitter van de St. Indië Monument Amstelveen, doet ons groot genoegen. Graag willen wij u dank zeggen voor de hulp van het Militair Commando West, de Nationale Reserve, de pers-media, de heren Bouwens van het gelijknamige Uitvaartcentrum, de Jeu de Boules vereniging, alle Gemeentelijke diensten, en heel veel dank voor alle van u, dames en heren, ontvangen donaties, waardoor wij in staat zijn deze herdenking te organiseren. Heel bijzonder zijn wij vereerd en dankbaar met de aanwezigheid van Professor Smalhout, die weer, in de Krant van Wakker Nederland een indrukwekkend stukje Indische-geschiedenis, op het scherp van de snede, heeft geschreven i.v.m. de TV documentaire "Elk Graf heeft zijn verhaal" en bewijst des te meer hoe belangrijk "Herdenken" is.

Morgen, dames en heren, is het 61 jaar geleden dat Japan op 15 augustus 1945, na een bezetting van van 3 1/2 jaar vol terreur en onderdrukking, eindelijk dankzij Amerika capituleerde en het einde van de Tweede Wereldoorlog een feit werd. Vandaag herdenken wij de miljoenen doden van die oorlog, zowel in Europa als in Azië in het algemeen en in Nederlands-Indië in het bijzonder. Wij denken dan aan alle krijgsgevangenen, door de Japanners te werkgesteld in Japanse mijnen, aan de doden spoorlijnen van Birma, Thailand en Sumatra, de dodelijke scheepstransporten, zoals de

Junyo Maru, waarbij op 1 schip 5620 mensen verdronken. Wij denken aan de slachtoffers van de Japanse vrouwen- en jongenskampen en alle burgers die uit hun huizen zijn verdreven, uitgehongerd en gemarteld, zowel binnen als buiten de internerings-kampen, en ook niet te vergeten de honderdduizenden Chinezen, de PeranakanChinezen en Indonesiers die ook hebben geleden en die zijn omgekomen. Alle slachtoffers van de vreselijke Bersiaperiode en ook de duizenden jonge Nederlandse Militairen, die door de Nederlandse Regering naar Indië zijn gezonden en voor de Nederlandse zaak en het welzijn van de Nederlands Indische Gemeenschap daar hun, vaak nog jonge leven voor ons hebben gegeven. Ter ere en nagedachtenis aan hen hebben wij dit prachtige Monument opgericht. De beeldhouster Ella van de Ven heeft er de volgende tekst ingegoten: "n Spiegel, het verleden, de toekomst, weerspiegeling, wij waren er, wij zijn hier heden tezamen bijeen". Deze spiegel, dames en heren, moet geen omzien zijn in wrok, maar moet gericht zijn op de toekomst, voor een verdraagzame en elkaar respecterende samenleving, een wereld zonder honger, angst, geweld of terreur, een wereld in vrede; pas dan is hun offer voor ons, in die geest, niet voor niets geweest. Ik dank u voor uw aandacht.

Toespraak dhr. mr. J.H.C. van Zanen, Burgemeester Gemeente Amstelveen

"weerspiegelen in de toekomst"

Dames en heren,

Opnieuw staan wij hier.

Ik herinner mij bijna letterlijk als de dag van gisteren de bijeenkomst van een jaar geleden. Terugkijkend ging het jaar inderdaad weer eens veel te snel. Dat cliché klopt helemaal. Maar opnieuw kunnen we constateren dat ook nu weer herdenken noodzakelijk is. Opnieuw is het goed hier stil te staan bij het inspirerende motto op het monument: Weerspiegelen in de toekomst. Opnieuw en even gemotiveerd staan we vandaag stil bij alle gevallen en slachtoffers van de Tweede Wereld Oorlog, waar ook ter wereld, en van na de oorlog. Bijvoorbeeld bij de militairen die naar Nederlands-Indië zijn gezonden. Wij gedenken onder meer de 67.000 Nederlandse militairen die krijgsgevangen werden gemaakt. En de 8.500 die overleden.

Vorig jaar stond ik 'weerspiegelend' stil bij de constatering dat we vrijheid met de dag intensiever lijken te moeten bevechten in een land, dat verdraagzaamheid in de genen draagt. Vandaag ontkom ik niet aan de noodzaak de spiegel ook in internationaal perspectief te plaatsen. Het is zo wrang, zoals de geschiedenis, als het leven zelf, aan de haal gaat met idealen en dromen, en daarvan weinig overlaat. En, sterker nog, idealisten noodzaakt hun idealen om te zetten in tanks, raketten, mijnen, bodybags, aanslagen, in wrok en pure verbittering vanuit de noodzaak tot overleven.

Dames en heren, ik heb het uiteraard over het Midden-Oosten (het bestand van hedenochtend 07.00 uur lijkt stand te houden) – niet als politiek statement, maar als uiting van bezorgdheid; – niet als burgemeester, maar als één van u; weliswaar van een andere generatie, en toch...

Het is de spiegel van de wereldgeschiedenis, waarvan De Gordel van Smaragd voor velen van u deel uitmaakt en uitmaakte. En waarvan we ons telkens weer voornemen om van te leren. Voor onszelf en onze kinderen en hun kinderen. Het is diezelfde spiegel die ons telkens dezelfde wrange les voorhoudt. Namelijk dat idealen en dromen van altijd zijn. Maar hoever mag je gaan; maar hoever moet je gaan, om je idealen en dromen te realiseren?

Dames en heren, Ik heb op die vraag het antwoord niet. Ik denk dat niemand het antwoord heeft. Maar ik stel hem toch, omdat zonder idealen niemand kan leven. Ook dat spiegelt de geschiedenis ons voor. Ik gedenk u en de uwen, van toen en nu, die vielen of achterbleven, idealisten en realisten in dankbaarheid en met heel veel respect.

Toespraak dhr. W. van Lith, Voorzitter Bond van Wapenbroeders, Afdeling Amstelland

Excellentie, Generaals, Burgemeesters, Dames, Heren, Jongens en Meisjes.

15 augustus 1945 capituleerde Japan en toen was het een feit dat de tweede wereldoorlog voorbij was. Daarna kwamen de gevolgen van deze oorlog, die tot op heden nog leven bij de betrokkenen die deze tijd hebben meegemaakt.

Met een groot respect en eerbied zijn wij bijeen gekomen om te herdenken van de gevallen uit die verschrikkelijke tijd. Details zijn U wel bekend. Wij zijn ook bijeen voor de nabestaanden, die een vader, een moeder, zelfs kinderen hebben verloren en degenen die het hebben kunnen overleven. Even stil staan bij het verleden en denken aan hun dierbaren en geliefden. Wat wij vaak niet willen, gebeurt. De herinnering komt weer boven. Wanneer je een dierbare moet missen en je daarvan veel verdriet hebt, stelt het herinneringsvermogen je in staat beelden van weleer op te roepen. Hoe was het toen je nog samen het leven deelde, wat je deed en waar je zo gelukkig van werd.

Het lijkt dan alsof de tijd stilstaat. Dierbaren die je moet missen, leven in jou door en zijn daarom altijd bij je. Zonder herinnering is er geen verleden en hebben ook geen oriëntatie op het heden. Zo zijn er herinneringen met pijnlijke gebeurtenissen, onuitwisbaar, donkere plek in jouw bestaan, in je ziel. Steeds komt die herinnering weer boven, ook al heb je veel gedaan om de ander of jezelf te vergeven. Door er aan te werken, hoop je dat je ervan kunt loskomen. Dan moet je als het ware boven jezelf uitstijgen. We hoeven er niet alleen voor te staan en alles in stilte te verdringen. Ervaringen met anderen te bespreken kunnen onszelf tot verdraagzaamheid leiden en wellicht het trachten tot verzoening met het verleden te komen.

Daarom is het zo belangrijk om bijeen te zijn bij dit schitterende monument, om even stil te staan, om er over te denken en om vooral te herdenken. Ik wil met deze herdenking ook degenen die bij welke oorlogsomstandigheden of vredesmissies zijn omgekomen betrekken. Een Eresaluut brengen daar zij zich hebben ingezet voor de vrijheid en vrede van ons allemaal.

Ik wil besluiten met een gedicht van een oorlogsveteraan:

Wat wij heden herdenken is zo lang geleden
Immers een halve eeuw ging er voorbij
Sinds het weerklinken van dat commando:
“staakt het vuren”, dus ’t keren van het tij.

Maar als wij afgaan op herinneringen
Dan lijkt de tijdsduur plots ontstellend kort
Omdat het heden met dat ver verleden
Zo onlosmakelijk verbonden wordt.

En ook al is het nu zo lang geleden
En ook al lijkt het nu ontstellend kort
Wij moeten zorgen dat ons stuk historie
Door de mensheid nooit vergeten wordt.
Dank U wel.

Declamatie Jerney Zwart, studente media en cultuur

Ik ben geen kind van de oorlog, geen held van het verzet, geen slachtoffer van geweld.
Ik ken geen honger, geen verlies, geen vijand in mijn leven.

De oorlogsperiode van 1942 tot 1945 die wij hier vandaag herdenken, staat ver bij mij vandaan.
Toch voel ik mij hiermee verbonden. Mijn opa is een held van het verzet, hij is het slachtoffer van geweld, hij kent honger en verlies, hij had een vijand om tegen te vechten.

Ik ben mij door hem heel bewust van het belang om samen te komen en te herdenken. Daarom ben ik ook dankbaar dat ik hier mag staan.

Jangan ditanya kemana aku pergih

Vraag mij niet waar ik naar toe ga,
Hoe voelt het om je familie te moeten beschermen, tegen al die onzekerheid?
Zoveel angst valt niet te verbergen, het beïnvloed elk moment van het leven dat je leidt,

Vraag mij niet wat ik heb gezien,
Hoe voelt het om voor je geliefde te moeten zwijgen, over al het kwaad om je heen?
Zoveel geweld valt niet te verwerken, waar je samen hoort te zijn, maakt een oorlog je alleen,

Vraag mij niet waarom ik huil,
Hoe voelt het om je vrienden te moeten verliezen, aan een onrechtvaardig gevecht?
Zoveel verdriet valt niet te uiten, met woorden en tranen wordt niets uitgelegd,

Vraag mij niet wanneer het eindigt,
Hoe voelt het om je land te moeten zien vergaan, door de hebzucht van kleingeestige?
Zoveel onredelijkheid valt niet te bevatten, zolang zij macht hebben bestaat vrede alleen in het denkbeeldige,

Vraag mij niet wat ik heb gedaan,
Hoe voelt het om aan jezelf te moeten erkennen, dat onmacht je grootste vijand is?
Zoveel wanhoop valt niet te bevechten, het maakt je klein en vergroot juist elke hindernis,
Vraag mij waar ik vandaan kom,
Misschien zul je er niet veel van begrijpen, heb je geen idee hoe alles voelt,
Laat het me met je delen, de zekerheid, de liefde, het recht, de vrijgevigheid en al het goede dat ik ervan heb geleerd,
Zodat jij nooit zult vergeten, hoe het leven is bedoeld.